

Projectplan pilot Wormenhotels 010

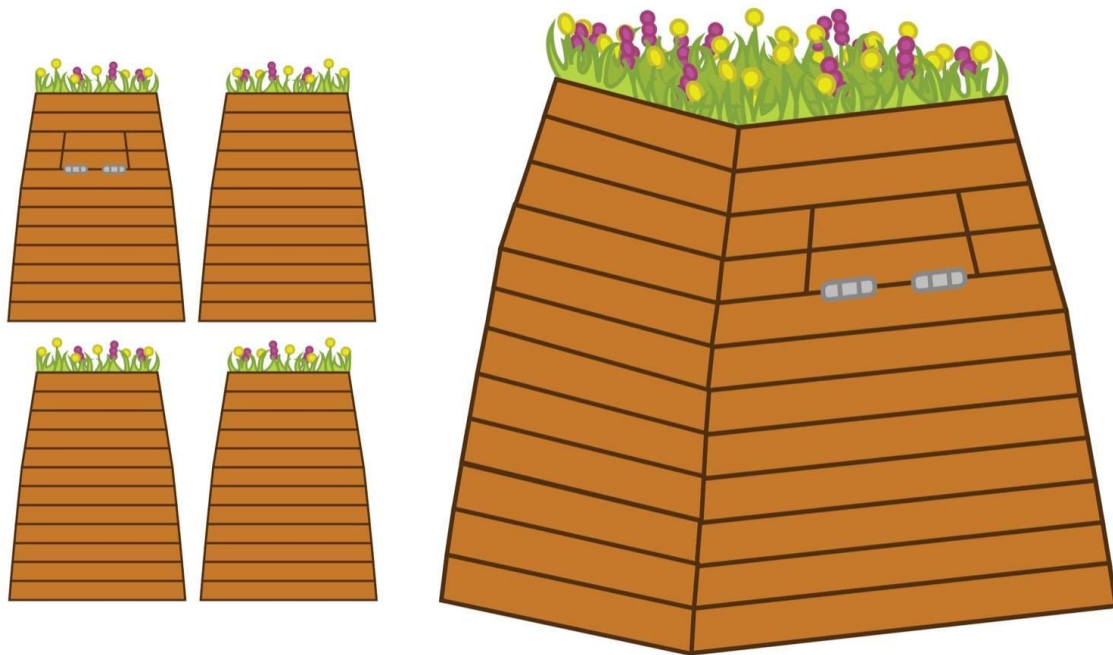
Inhoudsopgave projectplan:

Lokaal composteren	bldz. 2
Eigen buurtcompost	bldz. 2
Besparing ruim 50%	bldz. 3
Samenwerking	bldz. 4
PILOT	bldz. 5
Beschrijving van de projectresultaten	bldz. 6
Strategisch stappenplan	bldz. 6
Communicatie	bldz. 9
Projectorganisatie	bldz. 10
Beheeraspecten	bldz. 11
Begroting	bldz. 12

Projectplan voor een pilot Wormenhôtels 010

Lokaal composteren

Omdat er in grote delen van Rotterdam groente- en fruitafval (GF) niet gescheiden wordt ingezameld is er vraag naar lokaal composteren. Bewoners willen samen in hun buurt het GF afval inzamelen en een eigen composteersysteem opzetten: in de zogenaamde wormenhôtels. Deze hotels worden geplaatst in de openbare ruimte, de straat.

Ontwerp van het Rotterdams model wormenhotel © Wouter Bauman & Stichting Buurtcompost.

Eigen buurtcompost

Veel bewoners willen hun bijdrage leveren aan duurzaamheid door hun groente- en fruitafval lokaal te composteren. Het verwerken van groente en fruit op lokaal niveau tot compost is haalbaar mits er op een juiste wijze gecomposteerd wordt en het proces gecontinueerd blijft. Eigen buurtcompost maken is niet alleen duurzaam, het is ook een sociaal gebeuren. Buurtbewoners komen op een andere wijze met elkaar in contact en zullen in gezamenlijkheid hun stedelijk groen beheren en composteren. Ter plekke wordt het organische afval uit de huishoudens gecomposteerd. De kringloop blijft klein en het levert een nuttig eindproduct op: compost. Compost is humusrijk en daarom bruikbaar als bodemverbeteraar voor in de tuin, balkon of straat. Dit geldt echter alleen als er goed composteert wordt want composteren is een zuurstofrijk verteringsproces dat enige controle behoeft.

Besparing ruim 50%

In het restafval zit per inwoner per jaar gemiddeld 79,4 kilo groen en fruitafval (GF) en 51,1 kilo ander composteerbaar afval.

Stel dat van dat andere afval ongeveer 50% ook in praktische zin gecomposteerd kan worden. Dan is er per jaar per inwoner gemiddeld 104,95 kilo composteerbaar afval beschikbaar. Van één wormenhotel kunnen ongeveer 25 huishoudens gebruik maken. Dat zijn dus gemiddeld 45 personen die per jaar in totaal zo'n 4722,75 kilo composteerbaar afval in hun wormenhotel kunnen verwerken. Dat levert de gemeente dus een besparing op van gemiddeld € 2.275,21 per jaar!

Stel dat een wormenhotel ongeveer 5 jaar meegaat, dan is de totale besparing per wormenhotel € 11.376,06 gedurende de levensduur. Of anders gezegd kost een wormenhotel van bijvoorbeeld € 4.500,00 voor het gehele traject inclusief de sociale begeleiding, € 0,19 per kilo. Dat is dus een besparing van ruim 50 % ten opzichte van de afvalverwerking die in Rotterdam € 0,40 per kilo kost.

Uit ervaring met andere steden blijkt dat gemiddeld in Nederland het percentage afvalscheiding zonder wormenhotel 26% is. In Rotterdam is dit 13%. Het percentage afvalscheiding mét wormenhotel is 57%. Dit is dus bijna een verdubbeling.

*) Bovenstaande berekening gaat alleen over het bedrag dat de bewoner betaald aan de gemeente voor een goede verwerking van het afval. Subsidies vanuit de landelijke overheid of bijvoorbeeld inkomsten uit energiewinning zijn hierbij nog niet meegeteld. [Cijfers van de stichting Buurtcompost.](#)

Samenwerking

Rond de pilot Wormenhotels wordt samengewerkt tussen drie partijen:

Gemeente Rotterdam

De gemeente Rotterdam is de eigenaar van de openbare ruimte, daar waar de wormenhotels geplaatst gaan worden en heeft ook ambitieuze doelstellingen gericht op circulair en duurzaamheid.

Rotterdams Milieucentrum

Het Rotterdams Milieucentrum (RMC) ondersteund in de stad een netwerk aan groene initiatieven en heeft dus veel contacten met bewoners. Natuur, milieu en duurzaamheid zijn de thema's waar het milieucentrum zich op richt.

Stichting Buurtcompost

De missie van Stichting Buurtcompost is om iedereen aan het composteren te krijgen. De stichting wil buurtbewoners in Nederland kennis, inzicht en mogelijkheden bieden voor de lokale, decentrale verwerking van groente, fruit en tuinafval tot grondstoffen voor bodemverbetering. Hiermee hebben zij de nodige ervaring opgedaan in Amsterdam, Groningen, Lelystad en Delft.

Pilot

Het RMC wil samen met de gemeente Rotterdam en de stichting Buurtcompost een pilot starten. Met als doel het opzetten en uitbouwen van de buurtcompost initiatieven. Deze pilot willen we in drie fasen uitvoeren.

De pilot is succesvol als:

1. De wormenhotels goed functioneren
2. Er een compost oogstdag is geweest
3. Bewoners het initiatief continueren
4. Een gestroomlijnd logistiek proces ontwikkeld is

De duur van deze pilot is een jaar. Na dit jaar zal de pilot worden geëvalueerd. Aan de hand van deze evaluatie kan dan een besluit genomen worden voor het al dan niet continueren van deze activiteit en het plaatsen van meer wormenhotels.

Doelstelling

Door een pilot te starten met maximaal 10 wormenhotels zal gedurende de pilotperiode van 1 jaar gekeken worden naar:

1. Logistieke processen voor de ondersteuning van buurtinitiatieven
2. De duurzaamheid van het buurtinitiatief voor gezamenlijke wormenhotels
3. De juiste wijze van composteren (bouw wormenhotel, plaatsen op de juiste locatie, begeleiding)
4. Successen van wormenhotels, (spreekt het andere mensen aan, levert het bruikbare compost op)
5. De kosten en de baten in kaart brengen van wormenhotels in openbare ruimten.

Duur van de pilot

Deze pilot wormenhotels duurt maximaal 1 jaar.

Beschrijving van de projectresultaten

- In Rotterdam worden op maximaal 10 verschillende locaties in verschillende wijken wormenhotels geplaatst op verzoek van een bewonersinitiatief.
- Maximaal 10 verschillende bewonersgroepjes kunnen de wormenhotels adopteren om zelf te composteren.
- Het RMC organiseert in samenwerking met de stichting Buurtcompost buurt – en kennisbijeenkomsten voor draagvlak in de wijk.
- Het RMC zal in samenwerking met Stichting Buurtcompost bewoners ondersteunen en begeleiden gedurende de pilotperiode.
- Na het eerste jaar kan er compost geoogst worden voor tuin, straat en balkon.
- De gemeente Rotterdam faciliteert dit initiatief, stelt locaties beschikbaar en informeert de bewoners van een buurt bij plaatsing van het Wormenhotel.
- Het RMC organiseert in samenwerking met Stichting Buurtcompost de logistieke processen.

Strategisch stappenplan

1..1 Voorbereidingsfase

Gemeente Rotterdam faciliteert de bewonersinitiatieven voor het starten en behouden van wormenhotels in de gemeente Rotterdam. Voor het kunnen realiseren van dit initiatief zal aantal punten duidelijkheid moeten zijn over:

- **Financiële middelen.**
Voor het doen slagen van het project zullen financiële middelen vrijgemaakt moeten worden voor de materiaalkosten en personele inzet van het RMC en de stichting Buurtcompost.
- **Juridische kaders.**
De Gemeente Rotterdam is eigenaar van de openbare ruimte. De wormenhotels zullen worden geplaatst in de openbare ruimte. De gemeente is eigenaar van de wormenhotels. Gemeente is door dit eigenaarschap primair aansprakelijk voor vandalisme en slecht beheer.
- **Locaties.**
De gemeente onderzoekt de locaties waarvan op dit moment bekend is dat bewoners een wormenhotel willen. Als de locatie niet voldoet biedt de gemeente een alternatieve locatie.
- **Aanspreekpersoon.**
Het RMC is het aanspreekpunt voor de gemeente. Verantwoordelijkheid gedelegeerd naar het RMC, communicatie op website(s) met de link naar het RMC.

Rotterdam Milieucentrum

Binnen het RMC zal de projectleider het aanspreekpunt worden voor de gemeente en derden. Vragen of initiatieven die binnenkomen bij gemeente of Buurtcompost worden doorgestuurd naar het RMC. Het RMC zal deze vraag oppakken en contact opnemen met de persoon in kwestie.
--

➤ **Voorwaarden**

Er worden voorwaarden gesteld om in aanmerking te komen voor wormenhotels zoals:

- a. Bewonersgroep van minimaal 5 huishoudens
- b. Opstellen van buurtcontract

➤ **Communicatie:**

Aanmelden van verzoeken voor maken en plaatsen van wormenhotels vinden na fase 1 plaats door aanmeldingsformulier. Op de website van het RMC en www.wormenhotel010.nl zal informatie worden gezet over wormenhotels (zie communicatie).

➤ **Het RMC houdt gegevens bij van:**

- Bewonersgroep (contactpersoon/coördinator)
- Locatie van wormenhotel
- Ontwikkelingen op locatie

➤ **Samenwerken met Buurtcompost door:**

- Terugkoppelen van ontwikkelingen en processen
- Kennis te delen

Stichting Buurtcompost werkt samen met het RMC. Kennis wordt gedeeld en er wordt samen aan een 'wormenhotel community' gewerkt:

- Delen van kennis over procesmatige kant (aanmeldingsformulier, contract bewoners e.d.)
- Maken en plaatsen van wormenhotels op locaties
- Opleiden van RMC medewerkers tot begeleiders
- het opstellen van contract

1..2 Uitvoeringsfase

Fase 1

In fase 1 wordt op vier bekende door bewoners beheerde (semi)openbare locatie de eerste Rotterdamse wormenhotel geplaatst als showcases. Het RMC benaderd de locatiebeheerders en organiseert in samenwerking met de stichting Buurtcompost een kennisbijeenkomst met de betrokkenen. Het RMC zorgt voor een feestelijke ‘eerste plaatsing’ en in overleg met de stichting Buurtcompost voor een ‘informatieborden’. Via (sociale) media wordt de nodige aandacht besteed aan de showcase en er kunnen excursies en wormenworkshops worden georganiseerd op de locaties.

Fase 2

In fase 2 worden op zes openbare locaties wormenhotels geplaatst. Het RMC benaderd actief bewoners en organiseert samen met stichting Buurtcompost kennisbijeenkomsten. Het RMC organiseert op iedere locatie een feestelijke plaatsing en ook een ‘tekstbord’ met uitleg. De Gemeente Rotterdam stuurt aanvragen en verzoeken door aan het RMC.

Rotterdams Milieucentrum en Stichting Buurtcompost

1. Binnenkomen van verzoek voor informatie over wormenhotels, aanschaf van wormenhotel worden doorgestuurd naar projecteider RMC. RMC zal contact opnemen met de persoon of bewonersgroep voor kennismakingsgesprek. Buurtcompost en RMC zal bij het eerste bezoek van aanvragers:
 - a. Inschatten wat de behoefte aan kennis is en dit waar nodig aan te vullen
 - b. Kijken naar voorkeurslocatie van bewoners
 - c. Hoeveel bewoners initiatief meedoen
 - d. Wie aanspreekpunt van bewonersgroep is
 - e. Randvoorwaarden uitleggen aan bewonersgroep.
2. Het RMC doet verzoek aan de gemeente Rotterdam voor instemming voorkeurslocatie bewoners; of voor aanwijzen van eventuele alternatieve locatie.
3. Bij instemming krijgt het RMC opdracht om een wormenhotel te bouwen en te plaatsen.
4. Begeleiding van de buurtprojecten tijdens de pilot ter plaatse en op afstand middels een vraagbaak op afroep (per telefoon, mail, videochat).
5. Buurtcompost leidt RMC medewerkers op tot begeleiders buurtcomposteren.
6. Verzorgen en organiseren van de startcursus buurtcomposteren waar de participerende burens buurtcomposteren wordt uitgelegd.
 - a. Verstrekken van een promotioneel startpakket (folder hoe werkt buurtcomposteren, stickers, uitleg en zakjes voor in de keuken)
 - b. Distributie van compostzakjes en instructiemateriaal aan bewoners.
7. Feestje bij compost oogst. Bij de oogst van compost is een begeleider aanwezig die uitleg geeft over de toepassing van de geproduceerde compost en veilige verwerking.

Monitoringsysteem

De kwaliteit van de compost wordt steekproefsgewijs gecontroleerd door stichting Buurtcompost op aanwijzing van het RMC. In deze pilot van een jaar zullen we de compost chemisch en biologisch laten analyseren.

Compost community

Er wordt gebouwd aan een online en offline ‘compost community’. Op basis van een email-groep (of App-groep), websites van het RMC en Buurtcompost, de facebookpagina @wormenhotel en twitteraccount @Wormenhotel wordt actief gewerkt aan een online platform waar buurtcomposteers elkaar kunnen ontmoeten en informatie kunnen uitwisselen.

Communicatie

Gemeente Rotterdam

De gemeente zet een link van het Rotterdams Milieucentrum en Buurtcompost en de sociale media kanalen op de gemeentelijke website voor meer informatie over het aanvragen van wormenhotels en stukje informatie over wormenhotels.

RMC:

- levert info aan de gemeente over wormenhotels
- maakt pagina wormenhotels met info
- maakt aanmeldingsformulier voor bewonersinitiatieven
- maakt communicatieplan (persberichten, twitter, website, Facebook) voor start project wormenhotels Rotterdam met daarin opgenomen ‘opening van eerste wormenhotels’
- Het RMC zorgt voor een flyer voor wijkverspreiding.

Stichting Buurtcompost

- Promotiemateriaal kan in overleg met de communicatieafdeling van de gemeente worden verzorgd. Stichting Buurtcompost zorgt voor het aanleveren van de inhoudelijke informatie. De afstemming hiervan gebeurt door het RMC via een aangewezen contactpersoon in dienst van de gemeente.
- zet informatie over start project wormenhotel op de website www.wormenhotel.nl.
- geeft informatie over aanvragen en stuurt aanvragen door naar het RMC.
- Een behandelend coördinator van Stadsbeheer van de gemeente wordt voorzien van informatie over de buurtcompostgroepen voor het bijwerken van de website/promotiemiddelen van de gemeente (een algemene landelijke kaart wordt ook beschikbaar gesteld op buurtcompost.nl/kaart).

Evaluatie

Middels een korte lijst met vragen wordt het proces met de bewoners geëvalueerd. Er wordt een advies opgesteld aan Stadsbeheer van de gemeente voor vervolg.

Zie planning voor (tussentijdse) evaluatie.

Projectorganisatie

De volgende rolverdeling zullen we hanteren:

Gemeente Rotterdam

De gemeente Rotterdam is opdrachtgever voor het opzetten en uitvoeren van de pilot wormenhotels. De gemeente financiert het project en is op afstand eigenaar van de wormenhotels.

Rotterdams Milieucentrum

RMC, Wouter Bauman is de projectleider van deze pilot wormenhotel010. Het RMC is budgethouder voor het project, het aanspreekpunt voor de gemeente Rotterdam, bewoners en derde (pers etc.). Het RMC begeleidt de bewonersgroepen rondom de wormenhotels gezamenlijk met de stichting Buurtcompost gedurende het pilotproject. Het RMC organiseert kennisbijeenkomsten voor de buurtbewoners op locatie en zorgt voor interne en externe communicatie.

Stichting Buurtcompost

Buurtcompost begeleidt het RMC bij het opzetten van de buurtinitiatieven.

Buurtcompost is in de lead bij de eerste twee wormenhotels in fase 2 (wormenhotels in de publieke ruimte) en het RMC loopt mee (stichting Buurtcompost voert gesprekken met bewoners, legt uit hoe wormenhotels werken en geeft inhoud aan informatieavond). De overige drie initiatieven in fase 2 is het RMC in de lead en Buurtcompost begeleidt.

Beheeraspecten

Planning

Stap	Wie	Wanneer	Onderdeel offerte
Opstellen projectplan, samenwerking gesprekken met Buurtcompost	RMC met Buurtcompost		nee
Opdracht bouw wormenhotel voorbeeld.	Buurtcompost en RMC	Juni 2019	Ja
Plaatsing 4 wormenhotels fase 1	Buurtcompost en RMC	September 2019	Ja
Vorbereidingen communicatie, info op website, persberichten	RMC en Buurtcompost	September 2019	Ja
Gesprekken voeren met de aangemelde bewoners	RMC en Buurtcompost	Oktober 2019	ja
Locaties bepaling (maximaal 5)	RMC en Buurtcompost	November 2019	Ja
Opdracht bouw 10 wormenhotel en plaatsing	RMC	December 2019	ja
Plaatsen 6 wormenhotel fase 2 (minimaal 3 maanden na opdracht verstrekking bouw wormenhotel)	RMC	April 2020	ja
Bewonersbijeenkomsten	Buurtcompost en RMC	April 2020	Ja
Tussentijdse gesprekken bewoners	Buurtcompost en RMC	Juni 2010	ja
Tussentijdse evaluatie gemeente	RMC, Buurtcompost en de gemeente.	Juni 2020	Ja
Eerste oogst compost (8 maanden na plaatsen wormenhotel)	RMC & Buurtcompost	December 2020	ja
Einde pilot, evaluatie	RMC	Januari 2021	ja

Begroting

De totale kosten voor de pilot van 10 wormenhotels bedragen: € € 87.415,65

- De kosten voor het opstellen van het projectplan zullen niet worden geoffreerd. Het bedrag van € 1750 is een eigen bijdrage van het RMC en Buurtcompost.
- Voor het goed kunnen begeleiden van buurtinitiatieven zal Buurtcompost medewerkers van het RMC opleiden tot begeleiders. Dit betekent dat bij de eerste twee buurtinitiatieven voor wormenhotels er sprake is van begeleiding vanuit Buurtcompost en RMC gezamenlijk.
- De buurtinitiatieven zullen door het RMC worden begeleidt in samenwerking met Buurtcompost.
- Er is een post van 5% onvoorzien opgenomen.

Begroting per onderdeel**1. Ontwikkelkosten:**

- a. Opstellen projectplan
- b. Voorbereidingen communicatie en logistiek

De totale ontwikkelingskosten zijn: € 4.485. Geoffreerd wordt: **€ 2.700,00**

2. Ontwerp en bouw Rotterdams Wormenhotel:

- a. Ontwerp wormenhotel (60 uur) € 4.500,00
- b. Bouwadvies en ondersteuning (20 uur): € 1.815,00
- c. Bouw vier showcases fase 1 (materiaal en uren) € 10.000,00

De ontwerp en bouwkosten zijn: **€ 16.315,00**

3. Plaatsing 4 showcases fase 1:

- a. Kennisbijeenkomsten, overleg, begeleiding (160 uur): € 13.260,00
- b. Openingsactiviteit (20 uur): € 1.500,00
- c. Openingskosten 1ste wormenhotel: € 1.000,00
- d. Plaatsingskosten 4 wormenhotels: € 2.420,00
- e. Communicatie (36 uur): € 975,00
- f. Uitbestede ontwerpkosten (digi +print) PR materiaal: € 3.025,00
- g. Opleiding compostmeesters (40 uur): € 3.630,00

De kosten voor fase 1: **€ 25.810,00**

4. Ondersteuning van het buurtinitiatief fase 2:

- a. Materiaal en uren 6 wormenhotels: € 15.000,00
- b. Begeleidingskosten 6 wormenhotels (30 - BC/150 uur RMC): € 13.972,50
- c. Plaatsingskosten 6 wormenhotels: € 3.630,00
- d. Openingsactiviteiten 6 x wormenhotels (48 uur): € 3.600,00
- e. Kosten 6 openingen: € 900,00

De kosten voor fase 2: **€ 37.102,00**

5. Evaluatie (16 uur): € 1.326,00

6. Onvoorzien = 5 %: € 4.162,65

Eind-totaal: € 87.415,65

